

NÓGRÁDI LAPOK és HONTI HIRADÓ

politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. —
Fél évre 3 ft. —
Évnyelvre 1 ft. 50 kr.

Előfizető lehet csupán a kiadó hivatali B.-Gyarmaton.

A lap szállítási díjára s a nyitlathoz való utazás díjára a kiadónál a szerkesztőnél küldendők.

Hirdetés díja:

Öt hasáboz polti sor 100 kr
Bélyeg minden betöltésnél . . . 100 kr
Nyilt té garmat sora 20 kr
Hirdetéseket felvess a kiadó. Nagyobb és többesúri hirdetések jutányosan csakúgy sőtletnek.
Hirdetési pénsek, reklamációk s hirdetések a kiadóhoz tartoznak.
Hirdetési pénsek, reklamációk s hirdetések a kiadóhoz tartoznak.

Emeljünk szobrot Deák Ferencznek!

A közhála, a történetírást is megelőzve, törvényben sietett megörökíteni Deák Ferencznek, csaknem félszázadon át, vezéri szerepben, olykor a legválságosabb körülmények közt szerzett hazafiúi érdemeit. S ugyanazon törvény, melynek lapjára iktatta fejedelem és nemzet „Deák Ferencz“ emlékeztető, rendeli egyszerűen, hogy a kormány, az ország fővárosában, az elhunyt méltó emlékének, országos adakozás útján felállítására iránt is intézkedjék.

A törvény ezen rendeletének végrehajtása végett a kormány felhívására a fővárosban az országgyűlés elnökeinek vezetése alatt egy nagy bizottság alakult.

Ugy hiszi a bizottság, hogy jövője biztosításán munkál a nemzet, midőn maradandó alakban a művészet vésője által is megörökíteni törekszik azon államférfiúi tulajdonok emlékére, amelyek, nekijelent biztosságát köszönheti, s az utódok elé is örök példányul állítja az egyszerű polgári nagyságot, mely a teljesített hazafiúi kötelesség öntudatában keverte és találta fel minden jutalmát.

A bizottság ez okból hazafiúi kötelességet vél teljesíteni, midőn az országos adakozás megkönnyítése végett aláírási íveket bocsátva ki, a törvény rendeletéből egyszerűen adakozásra felhívja a háza minden osztályú polgárait. Ghicz Kálmán, Majláth György, Jókai Mór, Falk Miksa.

E felirattal küldött szerkesztőségünkhez az aláírási ív.

E felirat nélkül is éreznie kell a nemzetnek, hogy Deák Ferencz irányában oly kötelemekkel tartozik, melyek emlékének örök megőrzésében találják lerovásukat. Éreznie kell, hogy az önzetlen hazafiság példányképe, a polgári becsület az Aristidese, a szellemóriás, ki csak a nemzetnek élt, megérdemli annak hálsáját.

E létesítendő szobor gránitján a pártnézeteknek meg kell törnie; legyen az az egész nemzet kifejezése. A hazafiság kicsiny és könnyen mozduló kavicsai között, melyeket az áramlat könnyen szétszór, szükségünk van egy szilárd emlékkőre, mely a megpróbáltatás napjain — az összeomlásról fel fog tartani; a könnyen billenő erkölcsök korszakában oly emléktáblára, melyre az erény és igazság intó szavai vésők.

E szoborhoz fogunk zárandozni, hogy megtanuljuk a tiszta bonszerelmet; a hely, hol a szobor állani fog, a druidi szent berek ihletével telítve leend, hogy aki oda zárán-

dok, megtisztult örzömményel térjen tűzhelyéhez. Ily emlék felállításánál a pártvéleménynek el kell nőmnie.

Örömmel vettük tehát az aláírási ívet kezünkbe, hogy az adakozások sorát megkezdhesük a gyűjtést eszközöljünk megynk jobb örzelmű honpolgárai közt, kérve, hogy kiki tőle telhetőleg járuljon ez emlékek szobor felállításához. — Az adakozásokat úgy lapunk, mint a „Buda pesti közlöny“ hivatalos hátsájai közölni fogják.

Áttekintés a közegészségügyi állapot felett hazánkban.*

Most már vessünk egy tekintetet elmaradott közegészségügyi viszonyainkra, azon tere, a melyen más országok is csak úgy elmaradottságról panaszkodnak, mint mi, hanem azért régebben dologhoz fogtak, mert jobban hozzáfogtak — mint mi.

A közegészséget — mint az állam tulajdonát tekintve — nem elég csak időnkint megjelölt közveszélyek ellen rendőrségi uton védelmezni, hanem azt közigazgatási eszközökkel folytonosan jókarban tartani, sőt javítani szükséges, örökösén kikerülő sebeit, minden napi romlásait pedig különféle állami vagy községi intézetek segítségével behoggesztani, gyógyítani kell.

Ezen alaposmékot — hogy az előadandókat rendszerbe oasztva lehessen felsorolnom — Stein Lőrinc bécsi egyetemi jogtanár, „Államigazgatás és az igazgatási jog alapvonalai“ című művéből merítettem (magyarra fordította Kautz Gusztáv győri jogakadémiai tanár.)

S ha ezen irányokban hazánk állapotát átvizsgáljuk: mindekkorig nagyon parlagon hagyott tért találunk, melyet a közérdek nem képes — ösztönözve sem érzi magát — elfoglalni; s így az államnak sincs azon a tájon mire felügyelni; az az egykét irópenna pedig, a mely ezt a műveletlen földet nagy nehezen szántogatja olyan csekély barázdákat csinál, hogy azok ma vannak, holnap nincsenek.

Az egészség rendőri intézkedések azon fajával mely járvány rendszert néven szerepel erősen el tudunk és szoktunk késmi. Az a nehezen forgó apparátus, mely a szaktudományoknak ilyenkor — járvány idején — mendenek felbő került rendszabályait, miben sem vévő közigazgatási férfiakból s hatáskörnélkül a tettek mezejére indított szakfélelőkből áll össze egy egésze: rendszeresen csak akkor kezd működni, mikor a keletről feltámadó szélvész, vihar, hózáánk már lecsapott. Pedig az a rémdüvel, mely az ilyen közveszély előtt s az a pusztulás, mely annak utánna szokott járni, s az ezekből merített tapasztalás eléggé meggyőzhetett volna már államot, társadalmat a felől, hogy mily nagy veszély rejlik ilyenkor a késedelemben, s mennyire szükséges volna jó előre intézkedni?

* Ny. című művelől: Mi ői szóla közegészségügyi törvény: Irta és a debreceni orvos-gyógyászati egyesület 1876 ik évi május hó 26-án tartott ülésében előadta Dr. Zslay Dániel. Ár 20 kr. Ajánljuk melegen mindasok figyelmébe, kiket egészségi állapotaink fontos ügye érdekel.

Hazánkban az 1873-diki cholera-járvány 450 ezer embert tett beteggé; ennyi embert károsított meg egyelőre egészségben, pénzében munkakerejében. Nagyobb eset, mint ha egy hatalmas birodalom összes hadserege megbetegült volna, s a azok közül majd nem 200 ezerral szaporodott a halottak országa. Ki tudja, vajlon tövedek e én akkor midőn a t álltom, hogy ezen borzasztó eredmény kisebb lett volna az esetben, ha az egészség-rendőri teendőket az egész háza területén kellő időben, kellő gyorsasággal, kellő erőlyel végrehajtott volna? Talán nem. Következő tény feljogosít engem ezen kérdés felvetésére. Debreczenben az 1873-diki cholera-járvány alkalmával a 46-dik honvéd zászlóalj és 16 dik lovas század parancsnoksága, az egészségügyi tisztelt teljesítő orvos tanácsára megszüntette az akkor u. m. a nyári hónapokban napi rendre tett hajnali katonai gyakorlatokat, s megtette a táplálkozási viszonyok jobbítására irányított rendkívüli intézkedéseket s adott ki olyan napi parancsot is, melynek pontjait az orvos fogalmazta s az eredmény az lett, hogy — az akkor lényeges szolgálatban volt honvédcsapatok egyetlen egy cholera betegülési eset sem fordul elő.

Ezen, a jelen századot kiválóan sújtó járványos betegségon kívül csak a hólyagos himlő ellen történik nálunk egészségrendőri eljárás, a tobenhimlőnek rendszeres, de még sem mindenkire kiható boltása alakjában.

Más járványosan fellépő betegség ellen sommi egészségrendőri eljárás nincs gyakorlatban; pedig itt van köztünk, egy házit lakik velünk a járványokban is dübögő hideglelés. Az állam figyelmé még fel sincs ébresztve arra a fontos körülményre, hogy a hideglelés-járványok idejében csak úgy szükségesek a közigazgatási egészségrendőri intézkedések, mint a cholera-nál és hogy azt a roppant veszteséget, melyet munkaerőbe, testi egészségben, sőt kissé szűkebb határok közt életben is szenved ilyenkor a háza népe — az orvosi tudomány segítségével, hatalmával a legkisebb mértékre lehetne leszállítani.

Ezen komoly és veszélyes honi betegségek az állam részéről miben sem törőse, a benne szinylődő nép részéről pedig a gondviselés bölcs befátására bízása, tehát más szóval szintén elhanyagolása, napi renden van. Csak a magát gyógyíttató beteg és orvos mélytányolják azt eléggé, setjve meg tudva azt, hogy a hideglelés elhanyagolása az egészséget mélyen és tartósan megrövidítő káros következtetéseket vagy néha halált szokott maga után vonni.

S ha ilyen jó ösmert közveszély ellen sem tudunk vagy nem szoktunk s nem is akarunk megokni közigazgatási járványrendszert elkövetni, ugyán mro számíthatunk a ronesoló toroklabbal, vagy más életpusztító járványos bajjal szemben?

A szorosabb értelemben vett egészségrendőri ügyek köztől hányleyek hazánkban vagy a gyakorlatban, alig csak papíron vannak egyrészen rendezve; vagy köztudomású közegészségügyi visszaélések mind a hatóság gyakorlatban, mind papíron mellőzve vannak; vagy végre némely közegészségügyi tárgy — mint valami fel nem fedezett világörse — jelentőségben egészen ösmertelen.

Igy hiányosan van gyakorlatban a közölkülesiség rendszere.

Csak papíron van szabályozva a mérgeknek nevezett anyagok árulásának ügye.

A hatóság felügyelet körén kívül állanak nálunk, sőt a büntetés ellen lázozlag kivétel képeznek az olyan egének, kik nem a személyos vagyon ellen törnek ugyan észrevétel nélkül, alatomosan hanem, az egyesek jöbízeműségét kissakmányolva személyos, de voltaképen nem szabados érdekeik megvalósítása közben, elfolyt a mások egészséges napjait vagy éveit; kik az elvesztett egészséget vissza nem adták, hanem az ily módon megkárosítottakat, halóságilag engedélyezett eszközökkel, melyek mindont megígérnek, a mit csak meg nem adhatnak az u. n. titkos szerekkel még mélyebben megkárosítják.

Hatóság felügyeletől mentesek azok kik eredeti szorokörűkből kicsye, a gyógytan műkövelődővé válnak, az orvosi rendtiszeletbeli lovagjává tük fel magokat, s az alapos tudomány kulcsával megoldható betegségek nagy talányainak hoki rohananak a képzeleték és halvaszületett gondolatok zürzavarával.

Az épen elmondott bajokra ráadásul fel kell említeni azt a szomoró tapasztalatot is, hogy a közhiedelem ellenében még bizonyítgatni is szükséges azt, hogy a kúrálás és leirt rajongás kérdése nem az orvosi rend ügye, hanem közegészségügyi fontos tárgy.

Olyan intézkedések nyomára sem találunk, melyek által szesz italok különösen a pálinka ivás körül ragály módjára terjedő mértékletlenség korlátolatnak. Pedig ez a körülmény nagy figyelmre méltó mert hatása a népesedést előmozdító állami fontosságú nagy czélokba ütökzik, a káros következtvényei többek közt az utódok szellemének a népszellemnek romlását is előidéz.

A munkás osztály gyermekei — kiknek időelőtti munkára szorítása semmiféle hatóság ellenörzés alatt nem áll — korán benső viszonyba lépnek a pálinkával, életük megrövidítésének egyik igen biztos eszközével.

(Foly köv.)

Az úgynevezett házi szerek.

Motto: „Mi van a világon legűbb?”

Minden országnak, minden város, község, falunak meg van a maga sajátosságos népgyógyászati gyűjteménye. Mindenütt bizonyos hagyományoszerleg fennmaradó gyógyszereket találunk, melyeknek gyogyerojéről, szervezettünk életnyilvánulásaira való bizonyos befolyásáról, természeti jelesmértől, jeleiről, az alak, alkalmazási mód, adag megválasztásáról s egyes betegségekben való gyogyeréről stb. néha helyes, de sajnos, legtöbbször dőre fogalmak uralkodnak. Ily nagy becsben álló panaceák, ily általánossá vált, s az egészség megtartásának, a betegségg meggyógyításának biztos és csalhatlan híreben álló szorok az egyes vidékeknek csaknem oly elváthatlan tulajdonai, mint a kiejtésbeli sajátosságok, s magunkon viselik az éghajlat, a talaj, az életmód minősége szerint az ott honos szokások minőségét. Némelyike ezen hagyományos szoroknak valóban figyelmet érdemel, s pontosabb vizsgálat és kísérlettevés után az orvos kezeiben egyes esetekben úgy, mint a következő óvszabályok megismertetésé után át-

lában jöttökönnyá válhatnak. De nem ritkán éppen ezen házi szerkekben rejlik oka egyik, másik természeti bajnak, némely elrejtett kóroknak; s ha az orvos az ily népszerű hatását legapróbb részletekig ismeri, megmagyarázva lelki nemely, már csaknem kiváló körtűnetnek olykor hirtelen kijuhatását, rosszabbodását.

A népgyógyászok eredetüket azon, messze a múltba visszanyúló időből veszik, midőn a gyógyászat, az orvosi tudomány még bölcsőjében ringott. Akkor a betegeket agyastól együtt házról házra huzsolták; mindenütt jó tanácsot kértek s kaptak is, — hol jól, hol rosszat. Mindezen ajánlott és kipróbált szerek közül azután végre mégis csak kellett egynek használni — vagy pedig a természet gyógyereje küzdő le ellen-ségét. S így jött át a gyógyítgatás ezen szokása évszázadról évszázadra, gazdagodva az idő tapasztalatai, a kulcszólok kapzsisága folytán, s így nyert mai napig oly terjedelmet, hogy Csokonay ismert példás bizony-sága szerint csakugyan „legtöbb a föld ke-rekségén az orvos” — illetőleg, a ki gyógy-szerkeket kommandál. Papjainkban is a nél-kül, hogy az orvost megkérdésnek, vagy szavára hallgatásnak, sőt gyakran annak háta mögött, különösen hosszadalmas be-tegségben, de sajnos gyakran még a gyors lefolyású bajokban is a legkülönfélébb u-n házi szereknek egész tárházat hozták al-kalmazásába helytelen, viszárs módon, nem illő esetekben, oly szerekkel, melyek meg-elődő ór-szerkeket alkalmazva annál hatá-sosabb betegségszerző ártalmak, a mint bi-szonyos esetekben gyógyszerekül szolgál-nak, mely ezeket megítélni azonban egyedül az arra képzett orvos tapasztalata képes.

A tudományok egyik ágában sem szer-zett a gyöngéd szépnem állhatatos kitartá-sával annyiféle babért, mint a népgyógyá-szat terén, különösen oly esetekben, hol az orvosi tudomány minden szere hajótörést szenvedett s az orvosok egyhangulag mond-ják, hogy itt a tudomány nem, csak a ter-mészet segíthet, — s imo betoppan egy jó-lelkű néni kipróbált házi vagy családi sze-rével, a szer hatni kezd, — a beteg a ha-lállal küzd — mély álomba esik — jobban lesz és — meggyógyul. Diadal! A néni, a beteg, a környezet, a szomszédok, s az egész község szentül hiszi, hogy a házi szer-hatás, — pedig a beteg szervezetében rej-lő természeti gyógyerő volt az, mely ma-kacs küzdelem után nemcsak a betegséget, hanem még a kipróbált házi vagy titkos szert is legyőzte!

Tagadhatlan, hogy oly helyen, melytől az orvos, a gyógytár távol esik, vagy rö-

ggyorsan, rögtön kell valamit tenni, gyakran éri az ember a szükséges szerek hiányát s maga az orvos is kinek tanácsa előbb ki-kérendő, javasolni fogja némely ily szernek folytonosan kéznél tartását De nem min-denfélét, s nem derőre borura!

Szántó július 21.

T. Sz. úr! Köszönöm, hogy multkori rövid felszólalásomnak helyt adott, — kö-szönöm, hogy azt megjegyzéseivel kísérte vagyis inkább megelőzte.

Abból, és lapjának irányából meggyő-ződtem, hogy a vélemény különbség, mely köztünk létezni látszik, inkább formái, mint sem lényeges.

Kifejtém:

„Justitia regnorum fundamentum“ va-gyis az igazság, köz és magán becsületől istápót bármely ország a népesség faj kül-lömbősége szerint mint szükségesség — ögy-szólván önmagokból kifejtett alaptörvényei-nek kell kormányozni; és a személy, mely ezeket országot, csak eszköz, mely csak [ügyesebb vagy ügytelenebb kifejezé-sre a közbizalomnak, mely a közjó előmoz-dítására kizemeltetett. Ha dogma csinálták személyekre vonatkozólag, ez csak azok önkényének kedvez, mi legnagyobb veszo-desme az önkormányzatnak.

Az ország független és hazafi lakói előtt közönségnek kell lenni a nének, melynek hordozója a közjót előmozdítja, ép úgy mint közönyös a bűnös előtt a bakó neve, ki a halálos ítéletet végrehajtja.

Mert nem cotteniak intrigansok vagy uralkodási monomaniátólkapattak számá-ra tömörödött össze az ország és társada-lom; — de ellenkezőleg ép azért, hogy ezek működése közérővel megakadályozassék.

Ha a gyakorlat nem tanúskodik egészen ezen elmélet mellett — az nem bizonyít el-lene, — hanem inkább a mellett, hogy több-vannak, kik kényelmesebbnek találják ha gondolatjaikat (?) megőrzve, készen egy ujságban kapják, mint saját agyvelejük útmutatása szerint cselekedni; kényelmes-nek tartják elhinni, hogy sokkal szebb, a nyugati kultúrával a szabadság szent elvei vel összehangzóbb, a század vívmányai-val megegyezőbb, és az ázsiai vad tatár népre kötelezőbb (?) menettetni — mint saját — lábain menni.

Én nem vitatkozom sem a bankügy sem a vámpolitika, sem a védegyelet elő-nyei, vagy hátrányai felett, — tudom, hogy mind illyesekbe belezárólni, azok helyes menetet *saját kezűleg* intézni, nemcsak ér-

dekeink kívánalma, nem csak jog — de szent köteleesség.

Tagadom azonban, hogy egy nemzetnek mely nem önmaga, hanem megbízottjai ál-jal intézteti ügyeit, mindezekre hatályos és irányadó befolyása legyen; — tagadom, hogy ily esetben a legjobb nemzeti törek-vést és sikort koronázza, mert mindig csak *létszám* lesz a képviselők által a közöletmény-nak nyújtott engedély és a régisiker min-dig egészen más, mint a hazafi óhaj volt.

„Exempla sunt odiosa“; de nekem úgy látszik, hogy még emlékeztetünk külön vá-mterületre, védegyeletre, és a bankügy is bi-zonyosan meg lesz oldva megbízottjaink befolyásával(???); — valószínű, hogy háború és végszükség esetén lesz bankánk, az or-szág ezimerével mint megkaptuk és kivir-tuk magyar egyenruhás finanszörainket szép keloties arczvonásainkkal; ez kétség kívül a nyugati cultura felé egy nagy lépés; — de ha lesz háborunk és a kettő egy(!) birodal-m subsidiumokat fog húzni — mert ezek és egy pomassirozó más hatalom közbenjötto nélkül gondolom hogy a háborút senki le-hetőnek nem hiszi; meglehet hogy a subsi-diumok pengő érce a tudomány vívmányai és észleletei ellenére semmivé fog el-párologni, és a papir bankó meg fog mar-radni boldogítasunkra (talán nem először tör-tént dolog ez nálunk.) Meglehet, hogy vértük patakokban fog folyani, hazánk áldott virány-nyain a nyugati cultura (?) és Ázsia hata-lom vágyának harcmezőjét fogja képezni, és a füstölő romok s köznyomor együn-tettségét fog létrehozni hazánk különböző nemzetiségeit egy ölelésben egyesítendő; — meglehet, hogy háromszoros státuszunk uivelláni fogja az adós és hitelező finan-cz állapotait, a köz nyomor testvéri egyetértés-ben összefűszendő Cacaart és Tót Pált, de kot-tó vagy egy fog-e ebben egyiránt osztozkodni vagy egyik? — az más kérdés, — mert az egész egy cseppet sem hasonlít a század elöjén vívott francia háború viszonyaira, hol Németország volt a harcstör, mi pedig csaknem nézők.

Jelenleg a központi lapok egy része teljes erővel uszítják a nemzetet a szerbro — miért? mert központi hatalmukat féltik. — Egynek sem jut eszébe méltányolni két millió energiáját, kik testvéreiket akarják a rab iga alól felszabadítani — az mondatik: hogy a muszka bérencei, és a nagy Sláv birodalom előharcosai stb.)*

Valószínű, sőt azt hiszem bizonyos, hogy orosz pénz segíti működéseiket, de lehet-e kövel dobni azokat, kik a segítséget elfo-

*) Földalom, úgy van.

Szerk.

gadják arra, mire mulhatatlan szüggességük van, miután mindenkét oda adják a mi jök van, éljüket vértüket és korvs pénzüket?

Lehet-e képzolui, hogy ha egy nemzet szabad lehet, önkényet, specialis passzióbol nyujtja nyakat iletgen járomnak még ha faj rokon volna is?

Talán nekünk Erdélyel oly könnyű volt egyesülni? nem ragaszkodott-e az in-kább saját fejedelméhez?

A kényszerűség, politikusi intriga a szomszédok foglalási vágya folytán éles-zett párt harcok reá kényszerithetnek ugyan egy nemzetot, máshoz csatlakozni. vagy idegen uralkodó család tagját fejének is-merni, az ezzel becsodült haszonicsó i-degenek uralmát túrni — mindezekre reá vezetheti a nyomor egy nemzetot, — de győzelem soba.

Luka Gusztáv.
(Folytatjuk.)

A fővárosi sajtó csak egy futólag érinté e gyászos eseményt, miútha nem is Bozó Pálné halála forogna szóban.

A kik nem ismerték őt, sejtellemmel sem bírnak arról: mit vesztett benne az emberi társadalom.

Mi nógrádiak mélyen érezzük a csa-pást, mely bennünket a hosszú életre joga-sított öröklgy halálában suit, kinek élete az emberbaráti és társadalmi erények kül-detéseszerű meghonosítására volt szentelve, s ez okból aietünk a fájdalmat tolmácsolni, melyet a nemes élet kialakása bennünk oko-zott, s leróvni a kegyelet adóját, mellyel emlékének tartozunk.

A nagynövű Teleky család e nemes sarja, az erdélyi kormányzó Teleky József gróf unokabuga, — a balvégzates gróf Te-loky László nővére, s az egykor fejedelmi udvaroknál otthonos főrangú és vagyonos urhölgy; első férjének gr. Degenfeld Ottó-nak halála után csendes elvonultságban élt a szirákí ősi kastélyban, hol Bozó Pál no-jóvé lőu, s ezzel vállyvetvo első férjétől szá-rmazó két fiának Lajos (ország képviselő) és József grófoknak neveltetésére fordítá leg-főbb gondját, kiolthatlanul lelkiükbe csepeg-tetvén azon nemes eszméket, melyek sugal-

TÁRCZA.

Négy évszak

GÖTHE UTÁN

fordítva Csalmomjai által

I.

TAVASZ.

11.

Téged az érzélgők, tulipán, korholnak örökké.
Bár hisz' a játzi kedély játzi alaknak örül.

12.

Szégfűvek, ó mi remek szépségeitek!
Ámde ti mind egy és ugyanaz vagytok; s kőve így érzületem --

13.

Hajnali fénybe ragyogsz tulipán, deli sárma, szironták;
S megpirít im egy fű illata benneteket.

14.

Megnem igéz bájod, s nem vágylak birni szironták;
Ámde padokba' vegyest látni virultod', öröm.

15.

Vajj' mitül illatoz a szoba oly pompásan? ..
a kiseded,
S szinre, alakra szegény rezeda illata ez.

16.

A kertek díszül volnál te hiv-tva, de így szólsz:
Ott kelek én, hol arany magvait önti Ceres.

17.

Kis piczi termeted, és gyönyörű azemed egyre szeliden
Intenek: elne felejtis; ó ne felejtis so-ha ell

18.

Bárha a lélek előtt valamennyi virágnak a képe.
Éltűnnék, a tied, Lóra, szívemben örök.

Gyónás.

Benedy.

irta Garam.

„Te hát ismét azzal a szöke asszony-nyal gyötörsz drága angyalom. Oh ha fo-galmad lenne, mily érzékeny sebet tép fel szívemben megújított képzete, ha tudnád, mily szemrehányás nekem felidézett dámoni arczának minden vonása, mennyi kiérdemelt s újból meg újból átszenvedett bánaton,

győzelmen és hánykodáson viz át a tör-ténet, mely aonyi éjjem álmat rabolta már el, és mégsem homályosodik emlékezetem tábláján: akkor, megelégtlenéd bűnbűdése-m, nem kinoxnál vele te megtesztelt jóság, ki büntetni nem tudsz, csak megbocsátani. De legyen! Tán megkönnyebbülök ez átkos li-dércnyomástól, ha tiszta lelkeiddel megosz-tom tévedésem és szenvedéseim, csabításom és küzdelmeim, az örvényt, a mely felett jártam, az erkölcsi posványt, melybe alá-sü-lyedtem; ha leirom vétkem gyalázatát, gyöt-rődésem égető kínját, bűnbánatom mélyesé-gét, az áldozott órát, melyben megtérítél és a penitentia édességét, melyet oly gyönyör-levezeklenem jóságos sziveden.

Jogod van hozzá. Ide telepszem lábad számolyához szép gyóntatóm! Ne sértse gyer-mekkedélyed tisztaságát, szűz szived ártat-tatlanságát a bűn törtelme, melyet eléd tá-rok. De a vezeklőnek első kötelme az őszin-te vallomás. Hallgas meg, itélj fölöttem, az-tán tisztsion el hozzád méltatlant igazsá-god, vagy oldjon fel, émeljen magához üd-vözítő jóságod.“

S azzal Dezső, egy huszonhat, huszon-nolez éves ifju, kinek üdve vonásaira ma-gasabb kor kifejezését nyomta ki a korai tapasztalás, a pamlagról Vilma bársony zsá-molyához helyerkedék el, rövid szünetet tartta, hogy rendezeszedje kuszált emlékeit, egészet alkossan törekedés gondolataiból. Majd bátoritást merített Vilma sőtét sze-méből, melynek nyugodt szenvedélye a sze-lidség kifejezésétől oly földfeletti bájt köl-csönöz.

„S most kedvesem, én kész vagyok a vallomásra. Van-e elég erőd a meghallga-tásra szép gyóntató anyam?“

A kérdettnek dős koromfűrtökkel öve-zett kis feje, határozott igentelésel lönyutott.

„Asszony, kaczer asszony. — hogy ér-tessem még véled, tapasztalatlan gyerme-kém e fogalmat, melyet oly keserű iskolá-zás árán tudtam megazerezni? Mint is fér-het egy jellembe a galamb szelidsége a tí-g-ris kegyetlensége, a sas szemessége, a róka fortélyja a kigyó simasága, egy eb alázata és egy oroszány gögje együttesen. Jaj an-nak, ki egy kaczer nő hálójába hagyta ma-gát befogni, az ördögnek felismert angyal karjaiból és szembe találod magad e sok-színű jelleme hatalmának számító ügyesség-gel alkalmazott fegyvereivel s ellenükben gyenge jellomed áll, mig amazokhoz a bűn, az az édes bűn is szögödött szövetségessül.

Ily szálaból volt fonva Nadányi-ó hálója is. Ily szeretetre méltó öreg volt e szép szöke asszony, kinek szelid vonásai-ból mindenki egy szönde, jóságos angyal lel-kületét, mosolygó ég szín szeméből egy hü-ségesen szerető, a bűn gondolatától is szep-lőtlen hitves meleg kedélyét olvasta ki. Oh az asszony a legnehezebb rejtelly, mely egy-egy új alakzatában akkor csal meg legjob-ban, midőn azt veled, hogy birtokomba ju-tottak megfejtésének kulcsai. Mint is ér-löttem volna át én, huszonhárom éves, já-matlan ifju a talányt, mely századok anyai tapasztalt bölcsészének oly sok kudarcot vallott fejtörésébe került?“

latából az embert nem a címer koronájának ágai s az uradalmak rzama és terjedelme, hanem a tehetség és becsület fokozata szerint szoktuk mérlegelni.

A nemes grófnő mindvégig a legpéldásabb feleség, szerető anya, lelkes honleány, őszint és őszinte barát s a szenvedők és szűkölködők gyámola s jöltevője volt.

Társadalmi körében példája által nemesítet, s az életet a maga valójában fogván föl, itéletében és cselekvésében mindig józan maradt s az ábránd és tulzás határait soha át nem lépte.

Bőkezű volt, ha a szűkölködők megkeresték, s nem tűnő anyalként titokban hozott segítyt, midőn a szerénykedők nyomorukat rejtgették.

Szóval, benne összpontosulva volt mindaz, a mit női erénynek tartunk s benne eltemettük a női tökély megtestesült mintaképet.

Ely nemes élet kinyílása közvesztőség, melyet elég okunk van mindnyájunknak megsírni.

E hó 19-én helyezték el a nemes hullát a sziráki családi sírboltba, hol az elhunytak órásgós nevű ősei nyugosznak örök álmukban.

A temetési szertartást Török Pál hely. hitv. superintendentus és Vladár Miksa sziráki ev. lelkes együttesen végezték a nemzeti színház kardalnokainak közreműködése mellett.

A szónokló felkészítéskönyvullatva magasztos szavakkal festék az elhunyt grófnő nemes életét; velők zokogván a roppant tömeg, mely azután csendes bánattal kísérte a koporsót Sziráki Gyászlófogókkal telt fúrtáján keresztül a családi sírboltig.

A főrangok közül gr. Degenfeld Imrét, gr. Szapáry Istvánt, gr. Teleky Sándor özvegyét, br. Podmaniczky Gézákat és br. Podmaniczky Leventét nejeikkel, gr. Vilcsóket stb. láttuk, s ezen fölül a vidék előkelőségeit, kik nagy számmal voltak képviselve.

Béke lengjen az elhunyt drága porai felett, a sújtott család tagjait pedig vigasztalja meg a gondviselés, kiknek lelki fájdalmaikban mi is osztozunk.

Hírek.

Személyi hír. Megyénk főispánja gr. Gyűrűs Ábrám f. hó 19-én este érkezett a megye székvárosába B.-Gyarmatra, 20-án fogadta a számos tisztelőket, ázontul pedig a törvényhatósági ügyek folyamáról

Nem szépittem magam más rovására. Elbírhett, hogy nem a soványgott, tiltott bűn utógondolata, hanem a mindenki által magasztalt szívósság, derült kedélye, könnyű, elmesélő természetű, szikrázó ötletei vezették először Nadányiné körébe. Nem mondjam, hogy hódító szépségeinek bájjai elkerültek figyelmem elől, hogy e hódító kecek tiltott édenében meg valaha édes paradicsomi percekét, hogy ne mondjam órákat is töltöttem, gondolni sem merék.

A tiszta rokonszenv vitt házába, melynek ajtaját először férje baráti karján léptem át s magam sem tudám megmondani, mint nyultak a kezdetben rövid vizitek perczei egész esékre, mint lett az ismerősből jóbarát s fejlett a barátság amaz ellenállhatatlan, titokszerű érzelemmé, melyet a szóltár hídeg kifejezése szerelemnek nevez.

Oly észrevétel nélkül tokozódott közledekünk, melegtült fel izányában érzületem, erősbültek kézzorításaink, lón beszédünk mind mind bizalmasabbá, mindig szívesben, hosszabbban legeltettem tekintetem jószágos arczán s egyszer csak azt vettem észre, hogy mintegy tilosban érve, elpirulva kapta le rólam kifejezését tekintetét.

E jelenet ígértet soha sem fogom feledni. A fejtegető löprengésnek, a szép reményeknek sorát kelté fel bennem, a köztünk fennálló viszonyoknak új fordulatát kölcsönöz, mely — akkor úgy hívén — egy élet tartalmára boldogít, s melyet most életem végeig nem szűnök átkozni.

Most már valami kimondhatatlan ingerlőt, ellenállhatatlanul esősöt találtam

szerezni magának meggyőződést. Este a színházat is meglátogatta, hol épen a rosszul őrzött leányok-at adták; az előadást a 3 ik felvonásig kísérte s elismerőleg nyilatkozott a jó törekvésű színházról felől. A színházban ez alkalommal sokan vettek részt olyanok is, kik csak ritkán látogatják meg Thália templomát. A színház után fényesen megvendégelte a meghívott tisztikart, s néhány helybeli bizottmányi tagot. — csak f. hó 21-én délelőtt távozott körükből a nemes szívű s közszeretű főispán.

Színház. Kézseri József és Saághy Mihály színházát B.-Gyarmaton f. hó 15-én kezdte meg előadásait. A társulat a város midigéyeinek teljesen megfelel; s ha kiváló „genie“-kkel nem is rendelkezik, a társulatban tapasztalható egyöntetőség, a tagok törekvése eléggé pótolják azokat. — Általában mondhatjuk, hogy az iparkodó társulat válogatott darabjaival kellemes estéket képes szerezni a közönségnek, s megérdemli egy városi, mint a vidéki közönség pártfogását. — Az eddig előadott darabok köztetszővel fogadtattak, a társulat úgy a drámában, mint a népszínműben egész a részletkéig otthonos. — A nők közül kiváló szereplők: Lenárdné, és a kis Papp Laura. — Részletes bírálathoz még nem bozálkozunk; azon szerencsés helyzetben vagyunk azonban, hogy a részletes bírálathoz is csak kedvezőt fognak irhatni. A közönséghöz képest kívánatos lenne, ha minél több jeles vígjátékot hozna színre a társulat a drámák helyett, s hogy a szombati napon a drámák nem kasszárak.

A hét folytán következő darabok fognak adni: Kedden július 25-én hárlel 5. sz. itt először „Királyi csók“, vígjáték 3 felv. Szerdán július 26-án bérlet 7. sz. itt először „Egy szó az országgyűléshez, vagy a polgári házasság“ életkép 4 felvonásban. Csütörtökön július 27-én bérlet 8. sz. itt először „Kicsapott diákok“ vígjáték 4 felvonásban. Szombaton július 29-én bérlet 9. sz. itt először „Abdul Aziz halála, vagy a hercegovinai lázadás“ látványos színmű. Vasárnap július 30-án bérlet 9-ik szám. itt először „A b.-gyarmati önkényes tűzoltók“ színmű 3 felvonásban.

Valamint más tanintézetekben. úgy a losonczyi m. kir. állami tanitóképződében is a tanév június utolsó napjaiban végződött. Minélfogva nem ritom feleslegesnek, a szülőket és a tanügy barátait figyelmeztetni, hogy a legközelebbi iskolai év mind a tanitóképződében, mind az állami elemi tanórában szeptember első napján kezdődik: holott az első három nap a javító —

és feltételi vizsgákra s a beiktatásra fog fordítottai, negyediken pedig megkezdődik a rendes tanítás. — Együttal köztesmásra hozom azt is, hogy az őszi tanitóképződési vizsgát a losonczyi állami tanitóképződében f. évi szept. hó 18-ik napján kezdődik, melyre mindazok jelentkezhetnek, 1. kik a tanitóképződési teljes tanfolyam végzetével, egy, legfeljebb két évet gyakorlati tanítással töltöttek; 2. kik a törvény keletkezte előtt már gyakorló tanítók voltak; és 3. kik magokat a tanitóságig magán uton képezték. A jelentkezők folyamodványukat születési, iskolai, szolgálati s erkölcsi bizonyítványokkal felszerelve, 14 nappal a vizsgát előtt az intézet igazgatóségéhez küldjék be. — Terray Károly.

A b.-gyarmati részvényházra vonatkozó tulajdonjog bekebelezésének fogantatása a részvényház tartozásának törlesztése, illetőleg kifizetése, a részvényhátralek behajtása esetleg a részvényház elárúsítása, valamint egyéb tárgyakra közgyűlés f. 1876. évi július hó 9-én megtartatván miután határozat képpesség hiányából a fentjelzett tárgyak joghatállyal el nem intézhetőek a fent érintett tárgyak közgyűlést 3-ik s. alatt határozata következében B.-Gyarmaton a részvényházban f. évi augusztus hó 6-án d. e. 10 órakor fog az ismételt közgyűlés megtartatni, melyen a fentjelzett tárgyak tekintet nélkül a tagok számára, véglegesen jogérvényesen elintéztetni fognak a jelenlevők által.

Lángné Hunmer Franciska engedélyezett magán növendékében a vizsgálatok f. hó 17-én tartattak meg igen szép közönség jelenlétében. A gondos nevelés, melyben a növendékek részesültek, ez évben is kitint. — Az egyes tantárgyak a jó névben álló tanítók által igen bőven és jól tanítattak, a közli munkák tanításánál egész helyesen a szükséges és nem pipera cikkekre fordított a buzgó növelő tulajdonos által a főügyelem A. zongora, rajz, ének és szávalathat úgy szintén a német és francia ny. ben igen szép előmenetelt tanítottak a növendékek. Általában pedig a vizsga minden tekintetben megfelelt a várakozásnak s igazolta ezen a korszínvonalán álló, jól berendezett növendéke életképességét.

Adakozás. A t. hó 9-én Ipolyságon a megyeház nagy termében tartott bál alkalmával ap ipolysági önkéntes tűzoltó egyeslet javára adakoztak: Sághy Benő 2 frt. 50 kr. Berkó István 2 frt. 50 kr. Sebő Alajos 2 frt. Kégl N. 2 frt. Huszár Béla 2 frt. Luka Pál 1 frt. 00 kr. Kaucsár Marton 50 kr. Vrsprung Antal 1 frt. Schiller Antal 1 frt.

szik a foglalkozás, uljön le s olvassa fel abbahagyott regényünket. — S én a szenvedély által izgatott hangon Paul de Kock „Félénk szerető“-jének olvasásához fogtam. Elfogultságom dacára sem tudtam megállni, hogy ama komikus jelenetnél, midőn a „Félénk szerető“-a kedveert elájuló söt ruhája kifűzésére felkérő utbólgy segítségére a eselődésüket becsengeti, hangosan felne kaczagjak.

„Ugyan még én is kaczagja Dezső: Valóban vak veti világtalannak, hisz maga sem bátrabb egy mákszemnyivél sem, annaz egyetlen „Félénk szerető“-nél. Szeretném látni őnt édes Dezső hasonló helyzetben egy szép asszonnal szemben.

— Bizony magam is, felelek neki bátorodva az ingerkedéstől, s kivált ha a szép-asszony önhöz hasonló találna lenni.

— „Ej, ej, nem is reméltettem e szerencsét s e bátorságot. Még tán megis morne esőkolni? Kíváncsi vagyok a látványra.“ S esalगतó kacérsággal vété hátra aranyfűrtös fejecakéjét a díván keretén.

Kelléte nekem több esab báfortalanságom legyőzőse, vérem izgatottságának fokozására. Oda rohantam, esőkot, esokon halmoztam e szépen ivelt homlokon, majd szenvedélyesen borultam pibegő keblére s nem találván komoly ellentállásra, megfeldekezve a barát iránti kötelmekről, fenéki urítém a nyújtott alkalom esabos kelyhét!

50 kr. Bolgár János 50 kr. Braunmüller Sándor 50 kr. Zmeskall Kálmán 3 frt. 50 kr. Vértessy Géza 1 frt. 50 kr. báró Höller 2 frt. 50 kr. Donáth Szilárd 2 frt. Foglár N. 50 kr. N. N. 50 kr. Klobusinszky N. 3 frt. 50 kr. Kary László 50 kr. Kary László 50 kr. Geczthelyi Gyula 1 frt. 50 kr. Majláth Imre 1 frt. 50 kr. Ivánka Zsigmond 1 frt. Gasztouyi N. 1 frt. 50 kr. Huszár István 50 kr. báró Majláth László főispán 3 frt. 50 kr. Lieber József 50 kr. Heczeg Vince 2 frt. Luka Lajos ifj. 1 frt. 50 kr. Dombó Károly 1 frt. 50 kr. Lestyánsky Sándor 2 frt. 50 kr. N. N. 1 frt. Zmeskall István 50 kr. és Berzsényi Dénes 2 frt. Összesen 55 frt. — Fogadják az illető urak szives adakozásait, kért az egylet legteljesebb közönségét.

Kinevezés. Az igazságügyi miniszter Szudry Zoltán b.-gyarmati törvényszéki díjas joggyakornokot a szécsényi bírószékhöz aljegyzővé nevezte ki.

Hymen. Vágner István b.-gyarmati tanító f. hó 18-án vezette oltárhoz Gallovich Béla kisasszonyt, Gallovich János losonczyi képezdési tanár bájos leányát.

Ismét verekedés. Mohorán f. hó 16-án egy Csuesi nevezetű földmives bevert a falu kocsijába, hol egy arató iddögált. A belepő kérdezte a busongó aratót, hogy van? Ez azonban — bizonyosan elzámorodott állapotban — illetéketlennek látván a kérdést, a barátságos kérdésre mit sem felelt. Erre Csuesink dühbe jött, s arczul csapta az aratót. Az arató szája tájtékött dühében, megfogta Csuesit, s venni kezdte; de úgy Csuesi mint az arató segélyre mindinkább többen érkezének, s oly dühöt verekedés színhelyére tették a kocsmai helyiséget, hogy 6-tól és 2 mohorai ember súlyos testi sértésekét kaptak, sőt egy Gatin György nevezetű halálosan megsértetett. A mohorai vitez jarmustok azonban nem elégetek meg a faluban végbe vitt hadjáratl, hanem kimentek a faluba is, s ott néhány aratót találtak, mind összeverték.

— Felhívjuk a nagyobbbszerű verekedésre az ügyesség figyelmét. A verekedések napi rendszeren vannak, orélyes fellépés, példás megbüntetés, szükség esetén karhatalommal elejét kellene venni ez elharapódzott mánjának.

A Magyarországon és a Nagyvilág legújabb megjelent 20-ik számának tartalma. — Szóvég: Szentpétery József (Eva Lajos). — Tűzoltók. (Koll. Malomhegyi István). — A Lajos bácsi pipatorinma. Vig bezély. (Györkönyi A. Károly.) Folyt. — Az életmód a gyógyulásokban. (Dr. Mangold Henrik). — A fővárosból: Budapest nyáron. — A népszínház egy kísérlete. 10.27. (Aliquis). — Színházak. — A kis grisette. Elbeszélés. (Saud György.) Folytatás. — Sakkfeladvány. — Képrejtvény. — Szerk. üzenetek. — Rajzok: — Szentpétery József — Kelei képek: I. Markov Ijja, a bolgár hátk vezére. II. Zach szerb tábornok. II. Anézoló dervisek. — Vontatóban. — Előfiz. lehet o lapra a kiadóhivatalban Budapest, Ferenciekterre Athenaeum épület. Negyedévre 2 frt. 50 kr., félévre 5 frt., egész évre 10 frt. Ajánljuk o lapot a t. olvasó közönség figyelmébe.

A sertések vendégszerelése. a kolozsvári színház közelében van egy dísznő, melyből kiállhatlan bűz s még kiállhatlanabb rőfögés hatol át a színházra. A színházban egy érzékeny német drámát nttak s a hősnő izgatottan várta a hős szerelmezt egyszerre örömsíköltva fölkiált: „Ez ő, ez az ő édes hangja, ezek az ő szavai! — és o dillanathatban az Ártányok oda át összezsúrték az ölben s hangos rőfögéssel siottok illüstrálni „az epedve vártak épes hangját.

Szerkesztői üzenetek.

Ipolyság. „Szólt házidört“ című költemény gyenge kísérlet, a kidolgozás nélküles, rim gyenge, uteny hiányos, lo a laut.

Zsóly Sikkal István urnak. A lényeges dolgot, hogy t. i. pipázása folytán a boglya lángba borult maga is beismeri, s hogy ön ilyen könnyelműséget, százszor meg százszor megtett, abból noni következik hogy szűgyedéskor nem következik be a valószínű veszély. Hátha rögtön segély nem érkezik? Hogy a mellékes dolgok nem voltak oly híven leírva, mint valósággal történtek, az nem alap arra, hogy választáshoz az illetőnek irány határait átdephesson. Végül tudatjuk, hogy a szerkesztőség csak javítási és rövidítési szempontból szokott a cikkekben s tudósításokon változtatni. — Az ön néhány tudósításából ítélné?

Felelős szerkesztő:
Horváth Danó.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:
Horváth Danó.

Hirdetmény.

A b-gyarmati „Takarék és hitelintézet részvénytársulat“ igazgatósága közhirrre teszi, miszerint további intézkedésig az érték papírok utáni előlegeknél, valamint a kezi zálogoknál, e folyó évi június 1-től a kamatlábat 1%-tólival leszállította.

AZ IGAZGATÓSÁG.

A t. cz. termelőknek a gabna kidolgozás alkalmával ajánlja dusan ellátott „zsák kölcsönző intézetet“ jutanyos feltételek mellett. Irasbeli megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

NEUSTADTL M. L.

zsák-kölcsönző intézete
Vácson, vásártér 209. sz. a.

Haszonbérleti hirdetés.

Közép-Palojtán, Hontmegyében, B.-Gyarmattól két órányi távolságra egy 535 holdból álló tagosított földbirtok 7 szobából álló kényelmes uri lakkal, folyó évi november 1-sőjétől számítva, 6 egymásután következő évekre bérbe adatik.

A bérleti feltételek t. Milovan Arkádi kereskedő urnál Balassa-Gyarmaton megtekinthetők.

Arverési hirdetmény.

Salgó-Tarján nagy község tulajdonához tartozó, évenként négy országos, minden héten egy heti vásáron és naponként helypénzszedési haszonélvezettel összekötött vásárjog 1877. évi január hó 1-től, 1879. évi december hó 31. napjáig terjedő három évi időtartamra nyilvános árverés útján bérbe fog adni. Árverés helye és ideje Salgó-Tarjánban a községi hivatalos helyiségben f. évi augusztus hó 16-án reggeli 9 órakor.

Kikiáltási ár egy évre 1000 frt., bánatpénz 100 frt., a többi árverési feltételek a községi jegyző irodában megtekinthetők. —

Salgó-Tarján, 1876. július 19-én.

Pap János,
jegyző.

Arverési hirdetmény.

Salgó-Tarján nagy község tulajdonához tartozó évenként negyedéves bormérési jognak két helyen gyakorlása külön-külön 1876., 1877. és 1878. évekre nyilvános árverés útján bérbe fog adni.

Árverés helye és ideje Salgó-Tarjánban a község hivatalos helyiségében f. évi augusztus hó 16-án d. e. 11 órakor.

Kikiáltási ár egy évre egy-egy helyiségre 400 frt., bánatpénz 50 frt.; a többi árverési feltételek a községjegyzői irodában megtekinthetők.

Salgó-Tarján, 1876. évi július hó 19-én.

Pap János,
jegyző.

Eladás.

Zsélyben, B.-Gyarmathoz fél óránvira, egy 4 hold 326. □ öl első osztályu szántóföld, 1 hold 228 □ öl rét, s 1 hold 42 □ öl szőlő ehhez tartozó gyeplegelővel, szőlő és nagy pinczével, és igen alkalmas és tágas beltelekkel, melyen kisebb birtokosnak a gazdálkodás igen alkalmas és kényelmes, — 2 szoba, konyha, kamra s tágas istállóból álló épület áll, szabad kézből eladó.

Értekezhetni lehet bérmentes levélben Akay Lászlóné tulajdonosnővel Zsélyben.

Hirdetés.

Mely szerint közhirrre tétetik, hogy a csődválasztmány határozata folytán Weisz Jónás csődtömegéhez tartozó, körülbelül 100 mérő tiszta buza, 200 mérő árpa és 1 tehén, folyó hó 29-én d. e. 9 órakor a b.-gyarmati városházánál, — 40 öl hasábfá, 1 kazal buzaszalma és 1 kazal árpaszalma pedig ugyanazon napon d. u. 3 órakor Zahorán a község házában árverés útján a legtöbbet ígérőknek azonnali készpénz fizetés mellett elfog adni.

A venni szándékozók a buzát és árpát nálam, a hasábfát pedig Weisz Jónás csődtömegéhez tartozó birtokban, a zahorai erdőben megnézhetik.

B.-Gyarmaton, 1876. évi július 21-én.

Felsenburg Henrik,
tömeggondnok.